

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛІДЕРСТВО В ОСВІТІ»

Шифр та назва спеціальності	011- Освітні, педагогічні науки	Факультет / Інститут	Соціально-гуманітарних технологій
Назва освітньо-наукової програми	Освітні, педагогічні науки	Кафедра	Педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна

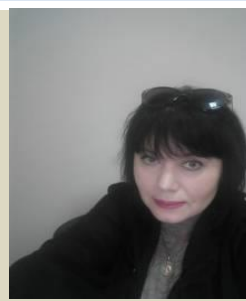
ВИКЛАДАЧІ

Романовський Олександр Георгійович,
romanovskiy_a_khpi@ukr.net

Член-кореспондент НАПН України, Доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. ак. І. А.Зязюна НТУ «ХП». Досвід роботи –38 років. Автор понад 500 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Теорія і практика формування лідера», «Педагогічне лідерство»

Грень Лариса Миколаївна, mega_lgren@ukr.net

Доктор наук державного управління, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна НТУ «ХП». Досвід роботи - 21 рік. Автор понад 160 наукових та навчально-методичних праць. Провідний викладач з дисциплін: «Педагогіка фасилітаторства», «Психологія управління», «Стратегічне управління»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна спрямована на оволодіння теоретичних основ лідерства в освіті, на уміння застосовувати підходи до формування особистості лідера, на усвідомлення ролі викладача як лідера, його здатності до підготовки та проведення освітніх й наукових заходів
Мета та цілі	Надати студентам систематизованих знань із теоретичних засад щодо лідерства в освіті та застосовування підходів до формування особистості лідера-професіонала, до підготовки та проведення освітніх й наукових заходів, участі у нарадах, професійних об'єднаннях
Формат	Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль –іспит.
Результати навчання	Застосовувати абстрактне мислення, аналіз та синтез для генерації ідей, уявлень, теорій в напрямку наукових досліджень та педагогіки; планувати та продуктивно організувати свою діяльність та діяльність здобувачів освіти для проведення науково-дослідної роботи, досягнення науково-професійних цілей та самовдосконалення; демонструвати знання сутності феномена лідерства в освітньому просторі, розробляти та аргументувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання особистості лідера з урахуванням сучасних викликів, освітніх стратегій та уміння застосовувати їх на практиці; розуміти лідерську роль викладача, що має активну науково-професійну позицію, визначати особливості організації освітніх та наукових заходів, усвідомлювати значення професійних об'єднань

Обсяг	Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 16 год., практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.
Пререквізити	«Світоглядні та соціально-культурні основи науково-технічної діяльності», «Методи та методологія педагогічного дослідження»
Вимоги викладача	Аспірант зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальної та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. З метою оволодіння необхідною якістю освіти з дисципліни потрібно відвідуваність і регулярна підготовленість до занять. Без особистої присутності аспіранта підсумковий контроль не проводиться.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Лекція 1	Сутність лідерства в освіті. Основні напрямки вивчення лідерства	Практичне заняття 1	Критерії оцінки ефективного лідерства.	Самостійна робота	Вивчення лідерства у вітчизняній літературі. Складові лідерського потенціалу майбутнього лідера-професіонала.
Лекція 2	Самоменеджмент у науковій і професійній діяльності лідера-професіонала	Практичне заняття 2	Підходи до формування особистості лідера		Харизматичне лідерство Структурно-динамічні характеристики потенціалу лідера. Досвід роботи ЗВО з активзації лідерського потенціалу
Лекція 3	Моделі ефективного лідерства. Навички ефективного лідерства	Практичне заняття 3	Моделі ефективного лідерства. Лідерські уміння.		Інноваційні процеси у сучасній освітній системі. Роль самосвідомості у формуванні компонента лідерського потенціалу
Лекція 4	Роль викладача-лідера в успішному навчанні та активному поширенні власного науково-педагогічного досвіду	Практичне заняття 4	Форми, методи, технології навчання і виховання особистості лідера з урахуванням сучасних викликів		Технології формування спрямованості на успішну професійну діяльність лідерів.
Лекція 5	Лідерський потенціал студентів та його активізація у процесі навчання у ЗВО.	Практичне заняття 5	Діагностика лідерського потенціалу студентів		Досягнення науково-професійних цілей лідера-професіонала шляхом самовдосконалення. Стратегія й тактика особистого впливу
Лекція 6	Концептуальні підходи до професійної підготовки лідерів під час навчання у ЗВО. Технологія портфолію	Практичне заняття 6	Тренінг з методики формування лідерських якостей майбутніх лідерів-професіоналів в освіті		
Лекція 7	Формування організаційної діяльності здобувачів освіти	Практичне заняття 7	Тренінг з методики формування комунікативної компетентності майбутнього лідера-професіонала в організації освітніх та наукових заходів, нарадах, професійних об'єднаннях		
Лекція 8	Формування комунікативної компоненти лідерського потенціалу майбутніх лідерів-професіоналів				

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства: монографія / С.А. Калашнікова. – К.: Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2010. – 380 с.
2. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців: навчальний посібник / О.О. Нестуля, С.І. Нестуля, В.В. Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 358 с.
3. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка лідерства. Монографія / О.Г. Романовський, В.Є. Михайличенко, Л.М. Грень. – Х.: НТУ «ХП», 2018. – 450 с.
4. O.G. Romanovskiy, L.M. Gren, A.Ye. Knysh. Psychology of a leader's managerial activity. Text of the lectures for higher education establishments/ Kharkiv, 2015. – 132 p.
5. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Педагогіка успіху. Підручник / О.Г. Романовський, В.Є. Михайличенко, Л.М. Грень. – Х.: НТУ «ХП», 2014. – 268 с. (англ. мовою).
6. Романовський О.Г. Психологія управлінської діяльності лідера. навч.-метод. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайличенко, Л.М. Грень, А.Є. Книш; за заг.ред. О.Г. Романовського. – Харків: ТОВ «В справі», 2016. – 48 с.
7. O.G. Romanovskiy, L.M. Gren. Will formation as a necessary condition of a leader's personality self-education in the learning process» (англ. мовою). Ж. «Теорія і практика управління соціальними системами». – Харків: НТУ «ХП», 2015 – № 1. – С. 3-11.
8. Фурманец Б.И. Тезаурусы модернизации лидерства в условиях вуза: монография / Б.И. Фурманец, Л.Н. Грень. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2018. – 167 с.

Додаткова

1. Грень Л.М., Панфілов Ю.І., В.В. Бондаренко. Методика формування комунікативної компетентності майбутнього лідера-управлінця / Л.М. Грень, Ю.І. Панфілов, В.В. Бондаренко // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія // Щоквартальний науково-практичний журнал. – Харків: НТУ «ХП», 2016, № 2. – С. 10 – 19
2. Калашнікова С.А. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки управлінців-лідерів в умовах сучасних суспільних трансформацій: автореф. д-ра. пед. наук: 13.00.04 / С.А. Калашнікова. – К., 2011. – 36 с.
3. Романовський О. Г., Пономарьов О. С. Феномен парадоксального лідерства / Романовський О. Г., Пономарьов О. С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2016. – № 50-51. – С. 300-307.
4. Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Грень Л.М. Підготовка конкурентоспроможної управлінської гуманітарно-технічної еліти. Монографія / О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов, Т.В. Гура, Л.М. Грень. – Х.: НТУ «ХП»; Видавець Савчук О.О., 2014. – 324 с.
5. Романовський О.Г. Розвиток лідерського потенціалу в Центрі лідерства Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш // Теоретичний та методично-науковий часопис «Вища освіта України». – № 2 (додаток 1). – 2017. – С. 96-100.

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

Сутність понять «лідерство в освіті», «лідерство» і «лідер». Сутність само менеджменту у науковій і професійній діяльності лідера-професіонала. Моделі ефективного лідерства. Роль викладача-лідера у поширенні власного науково-педагогічного досвіду. Форми, методи, технології навчання і виховання особистості лідера. Лідерські якості студентів, їх формування в освітньому середовищі. Лідерський потенціал студентів. Підходи до професійної підготовки лідерів під час навчання у ЗВО. Технологія порт фоліо. Організаційна діяльність лідера-професіонала у науково-дослідній роботі. Комунікативна компонента лідерського потенціалу майбутніх лідерів-професіоналів. Підготовка майбутніх лідерів-професіоналів до участі у нарадах, професійних об'єднаннях

ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

Аудиторне приміщення, дошка

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	74-81	C		
	64-73	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Бали нараховуються таким чином:
- за кожен тему з урахуванням лекційного, практичного заняття та виконання самостійної роботи нараховується 10 балів.
Усього – 80 балів.
Іспит: 20 балів
Критерії оцінювання знань та вмінь визначені відповідним Положенням НТУ «ХП» від 23.02.2018
<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/dokumenti-ntu-hpi-2/>

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХП»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури.

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни